

THAI GIÁO

Từ bào thai đến người trưởng thành

Nguyễn Thu Nhạn

Nguyên Chủ tịch Hội Nhi khoa Việt Nam;

“Thai giáo” là một khái niệm cổ xưa, đã có từ phương Đông đến phương Tây ngay thời kỳ cổ đại - đặc biệt ở Trung Quốc và Nhật Bản.

Câu nói mà ông bà ta thường dạy con: “Dạy con từ thuở lên 3, dạy vợ từ lúc mới đưa về nhà! Có nghĩa là khi đứa trẻ còn chưa sinh ra cho đến lúc được 3 tuổi - mà ngày nay theo hiện đại là 1.000 ngày đầu đời.

Nguồn gốc sức khỏe tạo nên con người phản ánh thực trạng môi trường sống quanh ta còn cho ta thấy lập trình dinh dưỡng ngay thời kỳ đứa trẻ còn trong bào thai. Và yếu tố dinh dưỡng của người mẹ còn có quyết định lớn hơn là yếu tố di truyền chỉ có 25% trong khi đó yếu tố dinh dưỡng chiếm tỷ lệ trên 40%.

I. THẾ THAI GIÁO LÀ GÌ?

Đó là vấn đề giáo dục cho đứa trẻ từ khi còn là thai nhi nằm trong bụng mẹ. Là một vấn đề rất mới, nhưng thực ra thì không mới, vì từ xưa đã có từng làm, từ Đông sang Tây, từ Âu sang Á đặc biệt là Trung Quốc và Nhật Bản.

Để chuẩn bị cho một hành trình hạnh phúc, để có được thai nhi lý tưởng, ta hãy tìm hiểu một chủng tộc, nơi có sở hữu một bí quyết để tạo ra những con người có bộ óc tư duy và trí tuệ sắc bén qua lời kể của bác sỹ Rony Chen, một chuyên gia sản phụ khoa Trung tâm y tế Rabin (Rabin Medical Center. Israel-Beilinson).

Bà nói : Trước khi kết hôn, người phụ nữ Do Thái phải được giữ cơ thể rất sạch và bắt buộc người phụ nữ chỉ được gần chồng (tức quan hệ tình dục) sau 10-14 ngày kể từ khi chu

kỳ kinh chấm dứt. Họ quan niệm nếu giữ được thời gian như vậy cơ thể người phụ nữ sẽ được phục hồi khỏe mạnh để sẵn sàng đón nhận việc thụ thai và đứa trẻ ra đời chắc chắn sẽ có một sức khỏe tốt và trí thông minh tuyệt vời.

Người phụ nữ Israel quan niệm sự gắn kết giữa 2 cơ thể để sinh ra một sinh linh bé bỏng là một điều vô cùng thiêng liêng, nên luôn luôn cầu nguyện với tâm niệm vô cùng sâu sắc về trách nhiệm duy trì nòi giống với sứ mệnh tạo ra những con người giàu có với trí tuệ, sắc bén trong tương lai.

Họ còn có tập quán “khám sức khỏe tiền hôn nhân”.

Đó là một phong tục rất hiện đại và văn minh. Nhờ có tập quán này mà trước đây địa phương này là nơi có bệnh di truyền có tên là “Bệnh thiếu máu Địa Trung Hải” tức là bệnh thiếu máu huyết tán Thalassemia, thì ngày nay đã được thanh toán hoàn toàn.

Xét nghiệm tiền hôn nhân có lợi ích như thế nào mà người dân Israel lại thực hiện nghiêm túc và bắt buộc như vậy ? Đó chính là họ hiểu được đây là một phương pháp khoa học để ngăn chặn các bệnh di truyền không lây lan ra dòng họ và cộng đồng khi 2 vợ chồng lấy nhau mà cùng mang gen bệnh thì sẽ truyền bệnh cho con, như bệnh Thalassemia (thiếu máu huyết tán), vì đứa trẻ này sẽ phải mang bệnh suốt đời cho đến khi chết.

Như vậy “*Thai giáo là một khoa học nhằm để dạy dỗ cho đứa trẻ khi còn là một bào thai nhi*”.

Nhận bài: 20-01-2023; Chấp nhận: 10-02-2023

Người chịu trách nhiệm: Nguyễn Thu Nhạn

Email: nguyenthunhan32@gmail.com

Địa chỉ: Hội Nhi khoa Việt Nam

Thực ra cách làm này từ ngàn đời xa xưa ông bà ta đã từng thực hiện. Như giữ gìn sức khỏe, ăn uống, những tập tục thói quen đều chú ý giữ gìn. Nhưng không nghĩ nó là một khoa học.

Cho đến những năm đầu của thập kỷ 70 (1972) của thế kỷ trước khi ngành chu sinh học ra đời người ta bắt đầu quan tâm đến sự phát triển đặc biệt của bào thai. Nhất là trong những năm 60, 70 (từ khi có nhiều thiết bị, máy móc hiện đại xuất hiện như máy siêu âm, điện não đồ,... mới có điều kiện quan sát thấy những phát triển của bào thai và biết được các quá trình phát triển cụ thể của nó

Nói tóm lại, đây là ngành khoa học tập trung các kiến thức của sinh đẻ nuôi dạy con từ khi còn nằm trong bụng mẹ, bao gồm 3 quá trình :

- 1- Thụ thai trong điều kiện cơ thể của cha mẹ ở trạng thái tốt nhất.
- 2- Dưỡng thai trong môi trường tốt nhất: (ăn uống, sinh hoạt của người mẹ).
- 3- Giáo dục thai nhi, kích thích não bộ phát triển tối ưu và phát huy các tiềm năng của thai nhi, tích cực giúp thai nhi phát triển toàn diện và đầy đủ về thể chất, tinh thần, trí tuệ và nhân cách.

Thực chất thai giáo là một quá trình giáo dục với các biện pháp tổng hợp được bắt đầu từ khi người mẹ mang thai tiếp theo là một quá trình dạy dỗ giúp thai nhi phát triển toàn diện cả về thể chất, tinh thần, trí tuệ và nhân cách.

Chính thai giáo sẽ giúp cho thai nhi có được một đồng hồ sinh học theo nhịp thức ngủ, ăn uống làm cho cơ thể khỏe mạnh, từ đó trẻ mới có đủ điều kiện để phát triển trí tuệ, nhờ vậy sẽ mang lại nhiều lợi ích cho đứa trẻ sau này khi ra đời.

Có người hỏi: Tại sao nên làm thai giáo?

Theo tác giả Trần Trúc Anh cuốn cẩm nang "Phương pháp giáo dục trẻ khi còn là bào thai": Những trẻ được giáo dục tốt sẽ có được các đặc điểm như:

- 1- Thừa hưởng những ưu điểm di truyền của cha mẹ. Đứa trẻ thường kết hợp được những nét đẹp của cha và mẹ nên thường đẹp trai, xinh gái hơn cha mẹ.

- 2- Nhanh chóng trưởng thành như lớn nhanh, nói sớm, nhanh nhẹn hoạt bát, biết ngồi, đứng, đi, chạy đều sớm hơn những đứa trẻ khác.
- 3- Ngoan, ngủ tốt, ít quấy khóc, dễ nuôi.
- 4- Chỉ số IQ, EQ cao hơn những trẻ khác.
- 5- Phẩm chất đạo đức tốt, nhiệt tình, chân thành, sống tích cực.
- 6- Trí tưởng tượng phong phú, nhiều sáng tạo.
- 7- Sống lạc quan, yêu đời dù phải gặp khó khăn.

Theo một nghiên cứu của trường đại học Stanford Hoa Kỳ. Những đứa trẻ được mẹ nhắn nhủ, mong ước từ trong bụng mẹ thì rất khác biệt với những trẻ khác khi được 1 năm tuổi. Khi mẹ bầu có những cảm xúc tích cực, lạc quan, vui vẻ thì em bé trong bụng cũng sẽ khỏe mạnh, phát triển tốt. Ngược lại, nếu mẹ bầu thường xuyên có tâm trạng xấu, tiêu cực cũng sẽ ảnh hưởng không tốt đến thai nhi.

II. LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN CỦA THAI GIÁO

Khái niệm về thai giáo ngay từ thời cổ đại đã từng được thực hành trên thế giới ở một số nước phương Đông cũng như phương Tây. Tuy nhiên trong thời kỳ cổ đại chỉ mới tập trung vào sức khỏe và tâm lý của người mẹ, tức là mới chú trọng đến dưỡng thai chứ chưa chú trọng đến việc giáo dục thai nhi.

Cho đến những năm thập kỷ 60-70 của thế kỷ XX, khi hàng loạt máy móc thiết bị hiện đại ra đời như máy siêu âm, điện não đồ có thể giúp con người đo lường, nghiên cứu những tình trạng hoạt động của thai nhi trong bụng, bấy giờ thai giáo mới phát triển. Đã có nhiều quốc gia ý thức được tầm quan trọng của việc chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục thai nhi và chương trình thai giáo đã ra đời, giúp cho em bé được hưởng sự giáo dục ngay từ khi còn trong bụng mẹ. Một loạt trung tâm, bệnh viện phụ sản lớn ở khắp nơi trên thế giới đã tổ chức các lớp học thai giáo dành cho bà bầu.

Từ một khái niệm sơ khai ban đầu, với sự tiếp sức bằng những trang thiết bị hiện đại, thai giáo đã hình thành là một ngành khoa học tiên tiến đã được thế giới công nhận và thực hiện. Đã có một số tổ chức quốc tế lớn hoạt động trong lĩnh

vực thai giáo như tổ chức OMAEP. Hiệp Hội thai giáo quốc tế APPPAH. Hiệp hội chăm sóc sức khỏe và tâm lý Hoa Kỳ, các Hiệp hội này cũng là thành viên ở nhiều quốc gia để tập hợp chia sẻ những kiến thức và tâm lý thai kỳ cùng sự giúp đỡ cho các bà bầu những kinh nghiệm giúp cho sự hình thành cũng như quá trình phát triển của thai nhi.

Đã có những trường phái ra đời về thai giáo như ở Hoa Kỳ đã có các nhà tâm lý học nổi tiếng là Thomas Verry, Rene Van de Carr đã phát triển ra các phương pháp và chương trình thai giáo cho gia đình dân chúng tham gia. Ông là giảng viên của nhiều trường Đại học nổi tiếng ở Hoa Kỳ như Đại học Harvard, Đại học Toronto, Đại học York. Ông thường xuyên có những khóa học về tâm lý trị liệu thai kỳ ở nhiều nơi trên thế giới như Canada, Hoa Kỳ, Châu Âu, Nam Mỹ và Đông Nam Á.

Trong trường phái của Hoa Kỳ, Thomas Verry và Rene Van de Carr là 2 nhân vật nổi bật trong trường phái Hoa Kỳ.

Thomas đã cùng với các đồng sự của mình đã có hơn 30 năm nghiên cứu và đã được đánh giá là người đầu tiên nghiên cứu về sự phát triển đầu tiên của con người từ trong bào thai. Những nghiên cứu của ông bao gồm các lĩnh vực: gen, tâm sinh lý. Ông cho rằng tất cả những gì mẹ bầu trải qua như ăn uống, hít thở, sự vui buồn, căng thẳng của mỗi phút giây đều tác động đến cái bào thai trong bụng mẹ.

Quan điểm của ông: Những kinh nghiệm trong giai đoạn quan trọng của con người, là giai đoạn thai nhi và ngay sau sinh sẽ quyết định đến toàn bộ cấu trúc của não bộ, từ lúc mới sinh ra cho đến tận suốt đời sau này, khi đã trưởng thành.

Giai đoạn thai nhi và sơ sinh ảnh hưởng rất nhiều đến hình thành tâm lý và sinh lý của người trưởng thành sau này. Tất cả các bệnh như tim mạch, tiểu đường, miễn dịch có thể là kết quả từ các căng thẳng trong giai đoạn đầu tiên của cuộc đời. Những khả năng tiếp xúc, giao tiếp kết nối với mọi người xung quanh, năng lực yêu và được yêu cũng được quyết định trong giai đoạn thai nhi và những năm đầu đời. Nếu giai đoạn

này làm được an toàn sự kết nối với người mẹ thì các năng lực về cảm xúc và nhận thức của trẻ sẽ được tối ưu hóa.

Ngược lại nếu sự kết nối này không an toàn, không đầy đủ sẽ tạo nên những ảnh hưởng tiêu cực đến sự phát triển sau này của đứa trẻ.

Ông cũng cho rằng bà mẹ mang bầu không phải là cái lồng ấp cho đứa trẻ mà chính là người tham gia tích cực vào quá trình hình thành nên đứa con thân yêu. Chính vì vậy vai trò của người mẹ là rất to lớn. Lâu nay chúng ta đã đánh giá thấp sự phát triển tinh thần và cảm xúc của thai nhi. Thế nhưng vào cuối thai kỳ thứ hai thai nhi đã rất là nhạy cảm, có cảm xúc, nhận thức và có cả trí nhớ.

Người thứ hai trong lĩnh vực thai giáo là Rere Van de Carr, một trong những người đi tiên phong trong lĩnh vực Thai giáo, Năm 1977 ông đã mở một trường Đại học đặc biệt dành cho thai nhi (Đại học Thai giáo) California Hoa Kỳ, chuyên hướng dẫn các phương pháp giáo dục thai nhi một cách hệ thống. Giáo trình của thai giáo bao gồm các bài tập thai giáo ngôn ngữ, âm nhạc và thai giáo vận động.

Van de Carr và đồng tác giả Marc Lehrer đã cùng thu thập dữ liệu từ hơn 3.000 trẻ được thai giáo từ chương trình Đại học Thai giáo của ông với một kết quả số liệu như sau :

- Thời gian quan trọng đối với việc phát triển não bộ cho trẻ là từ tháng thứ năm trong bào thai đến khi đứa bé được 2 tuổi.

- Các em bé được thai giáo có khả năng tương tác với thế giới bên ngoài tốt hơn.

- Trẻ thường nhanh lớn hơn, sớm biết nói hơn, sớm nhận thức và phát triển các cử động có điều khiển hơn.

- Là những đứa trẻ ít khóc, nền tính, hoạt bát, hạnh phúc.

- Với các cặp cha mẹ sự gắn kết tình cảm và con cái cũng tốt hơn, tỷ lệ các bà mẹ cho con bú cũng nhiều hơn.

III. CÁC TRƯỜNG PHÁI THAI GIÁO KHÁC TRÊN THẾ GIỚI

Thai giáo cũng có những trường phái khác ngoài Hoa Kỳ như ở Trung Quốc, Nhật Bản.

Từ hơn 30 năm nay Trung Quốc cũng đã tiến hành làm thai giáo rộng khắp. Về cơ bản Thai giáo Trung Quốc là kết hợp với thai giáo truyền thống với thai giáo Hoa Kỳ và Nhật Bản. Họ đã tạo ra được rất nhiều em bé vượt trội, thiên tài.

Nhật Bản cũng là nơi để xướng thai giáo mạnh mẽ. Họ còn đưa ra một chương trình đào tạo anh tài cho đất nước do nhà khoa học Junichi Abe chủ trì. Kết luận của công trình nghiên cứu Junichi Abe cho rằng: Trí tuệ của thế hệ sau rõ ràng chịu ảnh hưởng của các nhân tố trong thai kỳ. Ông quan niệm mọi thai nhi đều là thiên tài. Thiên tài nằm trong não phải. Não chỉ đạo của thai nhi là não phải vì não trái chưa phát triển, do đó thai nhi có khả năng sử dụng não phải dễ dàng.

Ở Việt Nam cũng có vài trường hợp kết quả thai giáo. Như trường hợp GS.Trần Văn Khê, do ảnh hưởng những tiếng đàn của ông nội, cha và anh trai nên khi lớn lên 6 tuổi đã biết đờn kim, 8 tuổi đã biết đờn Cô, 12 tuổi biết đờn tranh, 14 tuổi biết đệm trống. Cũng như trường hợp Đỗ Nhật Nam đã làm thai giáo khi 2 vợ chồng sống tại Nhật Bản.

IV. SỰ PHÁT TRIỂN VÀ KHẢ NĂNG THỤ GIÁO CỦA THAI NHI

Thực tế không ít người cho rằng: em bé lúc này mới là bào thai, liệu có thể tiếp nhận những gì là dạy dỗ của ta đưa vào?

Vì vậy, chúng ta hãy theo dõi các phát triển về thể chất cũng như các cơ quan giác quan của trẻ và sẽ tự lý giải được điều này.

4.1. Quá trình phát triển của thai nhi :

Có thể chia quá trình của bào thai làm 3 giai đoạn:

- Giai đoạn thứ nhất của thai kỳ từ 0-3 tháng đầu
- Giai đoạn thứ hai của thai kỳ từ 4-6 tháng
- Giai đoạn thứ ba của thai kỳ từ 7-9 tháng.

Sự phát triển trong 3 tháng đầu:

Vào tuần thứ 6-7 của thai nhi sẽ bắt đầu nghe thấy tim thai, bắt đầu nhìn thấy tay và chân, phần đầu chiếm tới phần lớn của cơ thể.

Vào tuần thứ 12 cơ thể thấy rõ đường nét của phần đầu và phân biệt giới tính. Lúc này bào thai có chiều dài khoảng 6,5 cm và nặng khoảng 18g.

Sự phát triển trong 3 tháng giữa:

Thai nhi được 16 tuần, chiều dài khoảng 16cm, cân nặng khoảng 135g, đầu chiếm 1/3 cơ thể.

Cơ quan nội tạng bắt đầu hoạt động, da sẽ có màu đỏ. Lòng tơ và móng bắt đầu mọc. Thai nhi bắt đầu cử động tay chân, tim cũng mạnh hơn.

Lúc 20 tuần, chiều dài khoảng 25 cm, cân nặng 340g.

Lông mày và lông mi phát triển, khung xương cứng cáp. Có thể chuyển động và xoay vòng trong nước ối.

Thai nhi 24 tuần, có chiều dài 33 cm, cân nặng 370 g. Não phát triển nhanh chóng.

Phát triển trong giai đoạn cuối:

Thai nhi được 28 tuần, chiều dài 37 cm, cân nặng khoảng 900g-1kg.

Thai nhi 32 tuần, chiều dài 40,5cm, cân nặng khoảng 1,6kg.

Các cơ quan cũng hoạt động như hệ thần kinh phát triển.

Thai nhi 36 tuần chiều dài khoảng 46cm, cân nặng 2,5 kg. Mặt có nhiều nếp nhăn như người già.

Thai nhi 40 tuần, chiều dài 51cm, cân nặng được 3,4kg, móng tay và tóc phát triển hoàn chỉnh. Bé sẵn sàng chào đời.

4.2. Khả năng thụ giác của thai nhi

Cũng như một đứa trẻ, thai nhi đón nhận những thông tin từ bên ngoài thông qua 5 giác quan. Đó là:

- 1- Thị giác: ngay khi sinh ra, mắt của thai nhi đã nhìn được 15-25cm, và đây là khoảng cách trong tử cung mà bé đã nhìn được. Từ tháng thứ 2 mắt bé được hình thành đến tháng thứ 4 đã có cảm nhận được ánh sáng.
- 2- Thính giác: thính giác được hình thành khi thai nhi được 4 tuần, khi 16 tuần đã biết phản ứng với âm thanh. Nếu lúc này chúng ta tương tác

với bé bằng ngôn ngữ, âm nhạc, bé sẽ đáp lại bằng cách đá vào thành bụng mẹ.

3- Vị giác và khứu giác:

Tháng thứ 2, mũi và miệng của thai nhi bắt đầu hình thành, đến tháng thứ 4, cơ quan vị giác đã hoàn chỉnh. Đến tháng thứ 7, lỗ mũi của thai nhi bắt đầu cảm nhận được vị giác và khứu giác. Vì vậy những thức ăn của bà mẹ rất ảnh hưởng đến sở thích mùi vị của đứa bé sau này. Cũng như đứa bé nhận ra và tự tìm đến vú mẹ là vì mùi vị của nước ối giống như vị sữa của mẹ.

4- Xúc giác

Xúc giác của thai nhi cũng hình thành khi thai nhi được 8 tuần tuổi.

Chính vì vậy mà tháng thứ tư bà mẹ đã có thể áp dụng các phương pháp thai giáo, như đi bộ được coi như massage toàn thân cho đứa bé.

Không những chỉ nhận thức thông qua năm giác quan, mà theo tiến sỹ Hoa kỳ Jan Ehrenwald thai nhi còn có thể thần giao cách cảm trong sự giao tiếp giữa 2 mẹ con.

V. NHỮNG KHÁM PHÁ MỚI VỀ NÃO BỘ

Theo Thoma Verry: ông cho rằng, ngay từ phút giây đầu tiên được thụ thai, thai nhi sẽ có những cấu trúc của não bộ và từ đó đặt nền móng cho cá tính, khí chất cùng năng lực tư duy của con người về sau này.

Còn với giáo sư Makoto Shichida ông cũng chia 6 năm đầu đời của đứa bé làm 4 giai đoạn:

- 1- Giai đoạn thai kỳ: tiềm năng phát triển vô hạn
- 2- Giai đoạn từ 0-3 tuổi: tiềm năng phát triển
- 3- Giai đoạn 3-6 tuổi: chuyển tiếp vượt trội từ não phải sang não trái
- 4- Giai đoạn 6-8 tuổi: phát triển hoàn thiện khoảng 90%.

Như vậy càng bắt đầu càng sớm từ lúc còn trong bụng mẹ, thì khả năng phát triển tài năng của trẻ càng lớn. Một khi đã bỏ qua thời kỳ vàng này thì não bộ của trẻ không thể quay lại như ban đầu được nữa. Ông xem đó là thời kỳ hay là giai đoạn “phát triển khả năng vô hạn”.

Ông đã minh họa tháp tài năng thuyên giảm như một hình tháp sau đây:

Hình 1. Tháp tài năng thuyên giảm

VI. KẾT LUẬN

Thai giáo là một ngành khoa học hiện đại.

Nhờ có sự xuất hiện của các loại trang thiết bị máy móc hiện đại trong những năm 60-70 của thế kỷ trước (1900) cũng như ngành chu sinh học (1970) ra đời, mà ngày nay đã cho phép ta hiểu được con người ngay khi mới là bào thai nằm trong bụng mẹ.

Từ là một sinh linh bé nhỏ: “bào thai” đã dần dần phát triển lớn lên và trưởng thành là một con người.

Nằm trong bụng mẹ, bào thai nhỏ bé này đã chịu ảnh hưởng toàn bộ những gì người mang nó từ ăn uống, hít thở đến việc làm, cảm xúc, suy nghĩ và giao tiếp với xung quanh, đứa bé này đều thu nhận cả, nhất là khi đã hình thành bộ não phải, nó còn cả khả năng ghi nhớ.

Bào thai còn có khả năng thụ giáo những gì mà mẹ bầu dạy dỗ cho. Làm cho ước vọng của mẹ cha, khi đứa con thân yêu ra đời, sẽ là một chàng trai khỏe mạnh, cao to và đẹp trai cũng như cô con gái vô cùng xinh đẹp, mà hơn hết đó là những con người thông minh, tài giỏi, những con người xuất chúng, thần đồng về trí tuệ.

Có thể nói thai giáo là một ngành giáo dục thai nhi hiện đại khi con người mới là bào thai nằm trong bụng mẹ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. **Makoto Shichida.** Bí ẩn của não phải. Nhà xuất bản Thế giới 2018.
2. **Hán Trúc.** Hành trình thai giáo 280 ngày. Nhà xuất bản Phụ nữ 2018.
3. **Nguyễn Thanh Thủy.** Thai giáo từ trái tim. Nhà xuất bản Dân trí.
4. **Vương Ngụy.** Hành trình yêu thương 1000 ngày của mẹ và bé. Nhà xuất bản Phụ nữ 2016.
5. **Nguyễn Công Khanh.** Lập trình bào thai với nguồn gốc sức khỏe. Tạp chí Nhi khoa, Tập 15, số 4, tháng 9/2022.
6. **Nguyễn Thu Nhận, Nguyễn Công Khanh, Lê Nam Trà.** Đề tài nhánh 11-13 “Nghiên cứu thực trạng và mô hình bệnh tật trẻ em, đề xuất biện pháp nâng cao sức khỏe cho trẻ em. Nhà xuất bản - Bộ khoa học công nghệ và môi trường - Bộ Y tế.
7. **Trạch Quế Vinh.** Thai giáo theo chuyên gia 280 ngày. Nhà xuất bản Phụ nữ 2017.
8. **Masato Takeuchi.** Lần đầu làm mẹ. Nhà xuất bản Lao động 2018.
9. **Makoto Shichida.** Yêu thương khen ngợi và nhìn nhận. Nhà xuất bản Thế giới 2018.
10. **Dinh dưỡng 1000 ngày đầu đời.** Hội Nhi khoa Việt Nam.
11. **Hiroshi Shinys.** Nhân tố Enzyme. Nhà xuất bản thế giới.
12. **Trần Hàn.** Phương pháp giáo dục con của người Do Thái. Nhà xuất bản Phụ nữ.
13. **Phạm Thị Thủy.** Thai giáo - Phương pháp khoa học dạy con từ trong bụng mẹ. Nhà xuất bản Phụ nữ.
14. **Susan Magee.** Đếm ngược tới ngày gặp con yêu. Nhà xuất bản Thế giới.
15. **Mordecai Nadav, Phạm Thị Kim Hoa.** Bí mật người Do Thái dạy con làm giàu. Nhà xuất bản Hồng Đức.
16. **Kiểm Nhung.** Con là khách quý. Nhà xuất bản Thế giới.
17. **Nguyễn Thành Nhân.** Dạy con thời hiện đại. Nhà xuất bản Hồng Đức.
18. **Foster Cline, Jim Fay.** Nuôi con bằng yêu thương, dạy con bằng lý trí. Nhà xuất bản Thế giới.
19. **Makoto Shichida, Ko Shichida.** Thai giáo diệu kỳ. Nhà xuất bản Phụ nữ.
20. **Lưu Minh Hường.** Thai giáo và một số trường phái thai giáo tại các nước. Viện nghiên cứu giáo dục trẻ thông minh sớm VSK.